MUHAMMED BİN CA’FER EL-HARÂTÎ

Hadîs âlimi. Künyesi Ebû Bekr olup, adı Muhammed bin Ca’fer bin Muhammed bin Sehl bin Şâkir’dir. Aslen Samerrâlı olan Muhammed bin Ca’fer, 240 (m. 854) senesinde doğmuştur. Kendisini hadîs alanında yetiştiren Muhammed bin Ca’fer, edebiyatla da ilgilenmiştir. 327 (m. 938) yılında Filistin’de vefât etmiştir. Askalân’da vefât ettiği de söylenir.

Muhammed bin Ca’fer; İbrâhîm bin el-Cüneyd, Abbâd bin Velîd el-Guberî, Hammâd İbni Hasen bin Abese, Hasen bin Urfet, Amr bin Şebet, Tâhir bin Hâlid bin Bezzâr, Abbâs bin Abbâs et-Terekkifî ve birçok âlimden ilim öğrenmiş ve hadîs-i şerîf dinlemiştir.

Şam’a gidip, orada hadîs ilmiyle meşgûl olan Muhammed bin Ca’fer’in rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, Şam’da yayılmıştır. Kendisinden; Ali ve Abdülmelik isimlerinde iki âlim hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Zehebî, Muhammed bin Ca’fer’in sika (güvenilir) bir muhaddis olduğunu zikretmektedir.

Muhammed bin Ca’fer el-Harâitî’nin Mekarim-ül-ahlâk kitabında rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerde, Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) buyurdular ki:

“Yemeğin hayırlısı, kalabalıkla yenilen yemektir.”

“Misâfiriniz geldiği zaman, ona ikram ediniz.”

“Îmânın en sağlam kulpu, Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir.”

“Girdiğiniz ev halkına selâm verin. Çünkü selâm verdiğiniz eve şeytan girmez.”

“Ey Enes! Abdeste devam et ve abdesti güzel al ki, ömrün uzasın. Karşılaştığın herkese selâm ver ki, hasenatın çoğalsın. Evine girdiğin zaman ehl-i beytine selâm ver ki, evinin iyiliği ve bereketi artsın.”

“Üç tane kızı olup, ihtiyâçtan kurtarıncaya kadar onlara iyi bakan, yedirip giydiren kimse, elbette Cenneti kazanır. Ancak affedilmeyecek bir günah işlemiş olursa, o müstesnadır.”

“Her kimin kız çocuğu olur da, onu terbiye eder ve terbiyesini güzel eder, gıda verir ve gıdalarını güzel verir ve Allahü teâlânın kendisine verdiği ni’metlerden ona da bolluk gösterirse, o kız çocuğu onun için bereket ve Cehennemden kurtarıp Cennete girmesi için bir kolaylık vesîlesi olur.”

“Üç kızı ve üç kız kardeşi olup da, onların geçim sıkıntılarına ve zararlarına katlanan kimseyi, (onlara merhametinden dolayı) Allahü teâlâ Cennete kor.”

“Allahü teâlâ, benden önce Cennete girmeği bütün insanlara haram etmiştir. Fakat sağımda beni geçmeğe çalışan bir kadın görürüm ve “Beni geçmek isteyen bu kadın kimdir?” derim. Denilir ki: Yâ Muhammed! Bu, genç yaşında kocası ölen güzel bir kadındır ki; yanındaki yetim çocuklarının, (bütün sıkıntılara

katlanarak namus ve iffetiyle)başını bekledi ve onları büyüttü. İşte mükâfat olarak Allahü teâlâ ona bu mertebeyi verdi.”

“Hangi bir müslüman ki, din kardeşini müdâfaa ederse, Allahü teâlâ onu kıyâmet gününde Cehennem ateşinden korur.”

“Kardeşinin bir ihtiyâcını gideren bir kimse, ömrü boyunca Allaha kulluk etmiş gibidir.”

“Bir kimsenin sıkıntı ve kederini gideren veya bir mazlûma yardım eden kimseyi, Allahü teâlâ yetmişüç kere mağfiret eder.”

“Komşu hakkının nelerden ibâret olduğunu bilir misiniz? Yardım dilerse yardımına koşmak, ödünç isterse ödünç vermek, muhtaç olursa ihtiyâcını gidermek, hastalanırsa geçmiş olsuna gitmek, ölürse cenâzesinde bulunmak, sevinçli günlerinde göz aydınlığına gitmek ve felâketli günlerinde ta’ziyesine koşmaktır. Müsâadesini almadan, havasını kesecek şekilde evini onun evinden daha yüksek yapma. Komşuna eziyet etme. Satın aldığın meyveden ona da ver. Veremiyeceksen gösterme. Çocuğun, onun çocuklarına karşı bu meyveleri sokak ortasında yemesin. Tencerende pişen yemeğin râyihası (kokusu) ile onu incitme. (Sonra devamla): Komşu hakkının ne demek olduğunu biliyor musunuz? Varlığımı yed-i kudretinde bulunduran Allaha yemîn ederim ki, komşu hakkını, Allahü teâlânın rahmetine mazhar olan kimseler ödeyebilir.”

“Mükâfatı en çok verilen tâat, sıla-i rahmdir. Hattâ bir ev halkı kötü kimselerden bile olsa, sıla-i Rahm sayesinde malları da çoğalır, nüfusları da artar.”

“Sizden birinize hizmetçi yemek yedirdiği zaman, onu da sofraya oturtsun. Bunu yapamazsa, hiç olmazsa yemekten biraz versin.”

“Allahü teâlâ seni takvâ ile azıklandırsın, günahlarını bağışlasın ve her nereye yönelirsen sana hayrı nasîb etsin.” [Resûlullah (aleyhisselâm), bir kimseye bu şekilde duâ etmişti.]

“İnsanın çoluk çocuğuna bırakacağı, Allah katında en hayırlı halefi; yola çıkacağı esnada, her rek’atinde Fâtiha ve İhlâs okumak üzere kılacağı dört rek’at namaz, sonra da: “Allahım, bu namazı senin rızân için kıldım. Benim ailemi ve malımı koru” demesidir. İşte o namaz, dönünceye kadar malının korunmasına vesîle olur.”

“Allahım! Perşembe günü erkenden yola çıkan ümmetimin işlerini bereketlendir.”

“Yatarken siyah sürme kullanın; zira siyah sürme gözün ışığını arttırır ve göz kirpiklerinin bitmesine yardımcı olur.”

“Allahü teâlâ bu dîni (İslâm dînini) kendi zâtı için hâlis kıldı. Sizin bu dininize cömertlik ve güzel huydan başkası yaraşmaz. Aman, dîninizi bu iki hasletle süsleyiniz.”

“Allahım, hilkatimi güzel yarattığın gibi, ahlâkımı da güzelleştir.”

“Allahım, senden sıhhat, afiyet ve güzel ahlâk isterim.”

“Güneşin donmuş suyu eritmesi gibi, güzel ahlâk da günahları eritir.”

“Kendisinde şu üç haslet veya bunlardan biri bulunmayanın hiç bir ameline kıymet vermeyiniz. İsyandan kendini alıkoyacak takvâ ve Allah korkusu, kötüye karşı susmasını bildirecek hilm (yumuşaklık), insanlarla geçim sağlayacak güzel ahlâk.”

“Mü’minin lisânı, kalbinin ötesindedir. Birşey söyleyeceği zaman, önce onu düşünür ve sonra konuşur. Münâfık bunun aksine, kalbi dilinin ötesindedir. Birşey, söyleyeceği zaman düşünmeden onu söyler.”

“Benim için altı şeye kefalet edin, ben de sizin Cennete girmenize kefalet edeyim: Konuştuğunuz zaman yalan söylemeyin. Söz verdiğiniz zaman sözünüzde durun. İtîmâd edildiğiniz zaman emânete hıyânet etmeyin. Gözünüzü haramdan çekin. Edeb yerinizi koruyun. Elinizi haramdan çekin.”

“Dört haslet sende bulunduğu takdîrde, diğer ayıpların sana zarar vermez. Bunlar: Doğru konuşmak, emâneti korumak, güzel huy ve haramdan sakınmaktır.”

“Mûsâ aleyhisselâm Allahü teâlâya “Yâ Rabbi! Senin katında en azîz kulun kimdir?” diye sordu. Allahü teâlâ da, “İntikama gücü yeterken affeden kimsedir” buyurdu.”

“Allah cömerddir, cömerdliği ve güzel ahlâkı sever, kötü ahlâkı sevmez.”

[illegible]

1) Târîh-i Bağdâd cild-2, sh. 139

2) İrşâd-ül-erîb, cild-6, sh. 464

3) Tezkiret-ül-huffâz, cild-3, sh. 832

4) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 309

5) El-A’lâm cild-6, sh. 70

6) Mu’cem-ül-müellifîn cild-9, sh. 154

7) Mekârim-ül-ahlâk.